

KÄYTTÄ JÄRVIVETTÄ HARKITEN

Jälleen on se aika vuodesta, kun suunnataan mökille nauttimaan luonnosta järven rannalle. Kaikilla kiinteistöillä ei ole käytössään talousvesikaivoa tai veden saanti kaivosta ei ole riittävää, vaan vesi otetaan järvestä tai joesta. Pintavesien käyttö juomavetenä voi aiheuttaa ikävän yllätyksen. Suuri osa suomalaisten käyttämästä talousvedestä on otettu järvistä, mutta vesi on käynyt lävitse monimutkaisen puhdistusprosessin ennen päätymistään kodin vesihanaan. Veden käsittelyjärjestelmää ei ole kuitenkaan yleensä taloudellisesti järkevää hankkia satunnaiseen käyttöön.

Pintavesiin päätyy ihmiselle tauteja aiheuttavia mikrobeja huonosti toimivista jätevesijärjestelmistä ja tasalämpöisten eläimien ulosteista sekä linnuista. Taudinaiheuttajat voivat säilyä vedessä pitkiäkin aikoja. Pintavedessä yleisiä mikrobeja ovat mm. **kambylobakteerit** ja **norovirukset**. Ne aiheuttavat ripulia, oksentelua ja korkeaa kuumetta. Alkueläimistä **Giardia lamblia** voi aiheuttaa kiusallista vastatautia, joka saattaa kestää viikoista kuukausiin.

Mikäli pintaveden käyttö on ainoa järkevä juomaveden hankintatapa, niin vesi on syytä keittää ennen käyttöä. Keittäminen on ainoa varma tapa tuhota mahdolliset vedessä olevat haitalliset taudinaiheuttajat. Keittäminenkin ei auta, jos vedessä esiintyy **syano-****bakteereja** (=sinilevää). Vettä ei tule tällöin käyttää juomiseen.

Toisinaan myös pesu- ja löylyveden suhteen on syytä olla tarkkaavainen. Osa Vihdin järvistä on rehevöitynyt, mikä lisää alttiutta syanobakteerien esiintymiselle. Vähäinen sinilevä näkyy vedessä pieninä kellertävinä tai vihertävinä siitepölymäisinä hippusina. Runsas sinilevämassa värjää veden vihertäväksi ja muistuttaa vihreää maalia tai kellanvihreää hernerokkaa veden pinnassa tai rannassa. Kuivuessaan sinilevämassa voi muuttua sinivihreäksi tai jopa turkoosiksi.

Syanobakteerit tuottavat ihoa ärsyttäviä yhdisteitä sekä hermo- tai maksamyrkyjä. Lisäksi ne voivat aiheuttaa iho-oireita, silmien kirvelyä, nuhaista oloa, lihaskipua tai pahoinvointia. Tutkimuksissa eniten oireita on aiheutunut hengitettäessä sinileväpitoista vettä, tästä syystä sen käyttöä tulee välttää löylyvetenä. Kun syanobakteereja esiintyy runsaasti uimavedessä, tulee erityisesti lapset ja kotieläimet pitää poissa vedestä. Myös syötävien kasvien kastelua tulee välttää, mikäli pintavedessä on havaittavissa syanobakteereja. Jos pintaveden laadussa tapahtuu selviä haju- tai ulkonäkömuutoksia, siitä on hyvä ottaa vesinäyte.

Mikäli pintavettä käytetään puutteellisen kaivoveden laadun takia, kannattaa kokeilla rengaskaivon tyhjentämistä ja samalla tarkastaa renkaiden kunto. Renkaiden saumat ja halkeamat on tarvittaessa tiivistettävä pikasementtilaastilla. Kaivon pohjalle kertynyt liete poistetaan pesun ja tiivistyksen jälkeen. Pohjalle laitetaan puhdasta, ruosteetonta soraa tai karkeaa hiekkaa noin 20 – 30 cm:n kerros. Tämän toimenpiteen jälkeen kaivo on suositeltavaa desinfioida ennen käyttöönottoa ja ottaa talousvedestä näyte. On myös olemassa yrityksiä, jotka suorittavat kaivojen puhdistuksia.

Talousvesi on suositeltavaa tutkituttaa 3 – 5 vuoden välein, koska myös pohjaveden laatu voi vaihdella. Vedenlaatuun vaikuttavat maaperän laatu ja mahdollisesti ympäristössä olevat erilaiset toiminnot. Siksi vedestä tutkitaan eri tilanteissa eri aineita.

Tarkkailemalla veden laatua, voi välttyä ikäviltä yllätyksiltä ja nauttia olostaan luonnon helmassa.

Lisätietoja:

Laboratorioiden yhteystietoja:

- www.lohja.fi/Asukas/Terveysvalvonta ja eläinlääkintä

Syanobakteereiden tunnistaminen:

- www.ymparisto.fi (haku: sinilevän tunnistaminen)

Kirjoittaja:

Kati Lehtonen,

Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys